

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1903. Första Kammaren. N:o 16.

Lördagen den 21 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Herr statsrådet *von Friesen* aflämnade Kungl. Maj:ts nedan-nämnda nådiga propositioner till Riksdagen:

- 1:o) med förslag till ecklesiastik boställsordning;
- 2:o) med förslag till förordning om ecklesiastika byggnads-lånekassor;
- 3:o) angående inrättande af ett nytt stift m. m.;
- 4:o) med förslag till lag om ändrad lydelse af §§ 2 och 5 i förordningen den 16 november 1863 angående allmänt kyrko-möte och till lag om ändrad lydelse af § 3 i lagen den 26 oktober 1883 angående tillsättning af prästerliga tjänster; samt
- 5:o) angående pension för teckningsläraren J. Nehrman.

Justerades protokollet för den 14 i denna månad.

Anmälades och bordlades

sammansatta stats- och bankoutsjottets utlåtande n:o 1, i anledning af verkställd granskning af fullmäktiges i riksbanken och fullmäktiges i riksgäldskontoret åtgärder för utförande af

Första Kammarrens Prot. 1903. N:o 16.

det dem gemensamt lämnade uppdrag i fråga om uppförande å Helgeandsholmen af riksdags- och riksbankshus;

bevillningsutskottets betänkanden och memorial:

n:o 10, i anledning af väckta motioner om förhöjning af tullen å förhydnings-, press- och takpapp;

n:o 11, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut rörande bevillningsutskottets betänkande n:o 7, i anledning af väckt motion rörande tullen å formalin;

n:o 12, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut beträffande vissa delar af motiveringen till bevillningsutskottets betänkande n:o 4, i anledning af väckta motioner om skrifvelse till Kungl. Maj:t i fråga om åtgärder, som kunna föranledas af beslutade tullförhöjningar i främmande länder;

n:o 13, i anledning af väckt motion om beskattningsort för inkomst af elektriska ledningar, som beröra två eller flera kommuner; och

n:o 14, i anledning af väckt motion om ändring af § 2 mom. 1 brännvinstillverkningsförordningen m. m.;

bankoutskottets memorial n:o 3, angående afskrifning af osäkra fordringar vid riksbankens afdelningskontor i Malmö, Jönköping, Karlstad, Linköping, Luleå, Umeå och Visby; äfvensom

lagutskottets utlåtanden:

n:o 23, i anledning af väckta motioner om skrifvelse till Kungl. Maj:t rörande revision af lagen angående skydd mot yrkesfara m. m.;

n:o 24, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t om upphörande af den så kallade indigenatsrätten; och

n:o 25, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut angående lagutskottets utlåtande n:o 8, öfver väckt motion om ändring af 15 § konkurslagen.

Vid föredragning af den af herr *von Möller* nästlidne dag afgifna och då bordlagda motion n:o 44, angående skrifvelse till Konungen i fråga om ändring i sättet för utdelning af vinet i nattvarden, beslöt kammaren hänvisa denna motion till tillfälliga utskott n:o 2.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet friherre *Klingspors* under gårdagen bordlagda motion, n:o 45, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition om anvisande af anslag för år 1904 till fortsättning af statsbanebyggnaden från Göteborg öfver Uddevalla till Skee.

Föredrogs, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran lagutskottets sistlidne dag bordlagda utlåtanden n:is 20—22.

Föredrogs å nyo och företogs punktvis till afgörande statsutskottets den 18 och 20 innevarande månad bordlagda utlåtande n:o 7, angående regleringen af utgifterna under riksstatsens sjätte hufvudtitel, innefattande anslagen till civildepartementet.

Punkten 1.

Utskottets hemställen bifölls.

Punkten 2.

Herr Billing: Denna punkt handlar om aflöning åt exekutionsbetjante, anställda vid öfverståthållareämbetet. Inom statsutskottet har någon strid icke varit angående behöfligheten eller beloppet af det här äskade anslaget, utan har striden mellan Första och Andra Kammarens utskottshälfter gällt frågan, huruvida staten eller Stockholms stad borde bekosta denna aflöning. Denna fråga har emellertid af Riksdagen sedan lång tid tillbaka afgjorts. Redan 1856—58 års Riksdag förklarade, att, »då Stockholms stad vore att betrakta såsom ett särskildt län, och aflöning för den hos dess öfverstyrelse anställda personal dittills städse varit af statsmedel bekostad, Rikets Ständer funnit något tvifvel icke böra uppstå om statens åliggande att bekosta dess aflöning». Detta Riksdagens uttalande upprepades, då anslaget höjdes vid 1862—63 års riksdag, och det bekräftades sedan af Riksdagarne 1874, 1875, 1876, 1877 och 1878, då Riksdagen beviljade dyrtidstillägg åt ifrågavarande exekutionsbetjante. I anledning af kungl. proposition vid 1880 års riksdag förevar ånyo frågan om denna sak med den verkan, att anslaget uppfördes på extra stat. Sedan anställdes genom regeringens försorg undersökning af därtill särskildt förordnad person, nämligen assessorn Bergius, hvarvid han kom till det resultat, att, så långt man kunde gå tillbaka i historien, och åtminstone icke under de sista 200 åren, Stockholms stad ansetts skyldig att aflöna dessa exekutionsbe-

*Höjning af
anslaget till
aflöning åt
exekutions-
betjäningen
i Stockholm.*

*Höjning af
anslaget till
aflöning åt
exekutions-
betjäningen
i Stockholm.*

(Forts.)

tjänste, utan att de varit aflönade genom statsmedel. 1885 års statsutskott anslöt sig enhälligt till detta uttalande, och 1885 års Riksdag biträdde utan meningsskiljaktighet detsamma. Således, om någon fråga af Riksdagen blifvit afgjord, är det väl den, hvem som har skyldighet att bestrida aflöningen för exekutionsbetjante vid öfverståthållareämbetet. Visserligen begärdes vid 1900 års riksdag anslag till öfverståthållareämbetet, och då härom anställdes gemensam votering, segrade den mening, att Stockholms stad skulle underkasta sig denna bekostning. Emellertid gällde då frågan icke blott exekutionsbetjante, utan också tjänstemän, anställde vid öfverståthållareämbetets kansli. Öfverståthållareämbetet vände sig då till Stockholms stadsfullmäktige med framställning i nu föreliggande fråga, och stadsfullmäktige afslögo öfverståthållarens hemställan, men när sedan skillnad gjordes mellan ämbets- och tjänstemän, anställde vid kansliet, och exekutionsbetjante, biföllo fullmäktige begäran om anslag till de förstnämnde, men afslogo anslaget till exekutionsbetjante. Således synes mig uppenbart, att om Riksdagen icke vill frångå grundsatser, hvilka Riksdagen uttalat upprepade gånger ända sedan 1856—58 årens riksdag, bör Riksdagen nu bifalla Kungl. Maj:ts förslag, och yrkar jag bifall till detsamma.

Herr Dickson: Jag skall bedja kammarens ledamöter biträda det yrkande, som föregående talare framställt. Det behof, som föreligger af ökade arbetskrafter, förnekas icke. Och huru skulle det kunna förnekas? Anslaget har icke höjts sedan 1872, men sedan denna tid har hufvudstadens befolkning mer än fördubblats, och göromålen hafva mångdubblats i följd af landets utveckling och i följd af större rörlighet hos befolkningen. Det är visserligen icke så, att detta anslag nu uteslutande användes till samma ändamål, som det, hvartill det användes 1872. För indrifning af krono- och kommunalutskylder har Stockholms stads fullmäktige sörjt ganska rikligt genom anordnande af den tredje stadsfogden med 25 exekutionsbetjante för en sammanlagd kostnad af mer än 50,000 kronor, och därmed har man också kunnat vinna ett godt och effektivt resultat. Följden af detta anslags beviljande har emellertid varit, att statsanslaget kunnat till sin användning begränsas för vissa mer bestämda ändamål, nämligen exekutionsbetjäningen för indrifvandet af fordringar och den betjäning, som lyder under andre stadsfogden, och som är för indrifvande af böter och företrädesvis för indrifvande af krono- och kommunalutskylder, som påförts i landsorten, och om hvilkas indrifvande framställning göres från myndigheterna i landsorten. Det är för sist nämnda båda ändamål, som anslaget behöfves. Att det behöfves, synes af den utredning, som är lämnad, och jag får bekänna, att jag från många olika håll hört klagomål öfver det långsamma och mindre effektiva sätt, hvarpå i lands-

orten påförda utskylder indrifvas. Jag har ej heller funnit det tillfredsställande och har icke kunnat annat än göra framställning om anslag. Till 1900 års Riksdag gjordes framställning om ökande af detta anslag, men såsom föregående talare nämnde, afslogs detta. Öfverståthållareämbetet vände sig då till stadsfullmäktige, men äfven dessa afslogo dess begäran, utom i vissa delar, där det kunde redas ut, att det var till Stockholms stads fördel, att anslag beviljades. Frågan gäller således här ett oafvisligt behof, hvars tillgodoseende icke är till fördel för Stockholms stad. Nu kan visserligen sägas, att i andra städer dessa själfva bekosta ifrågavarande aflöningar. Detta är visserligen sant, men förhållandena äro dock olikartade i Stockholm mot i landsortens städer. Stockholm är både län och stad, och därigenom uppstå ganska egendomliga förhållanden. Dessa hafva nu ordnats på historisk grund och ordnats så, att indrifningen af utskylder betalas af kronan, under det däremot af staden betalas andra kostnader, som i landsorten gäldas af kronan. Jag påpekar t. ex., att många ämbetsmän inom öfverståthållareämbetet delvis eller helt och hållet aflönas af staden, oaktadt gifvetvis i landsorten dylika skulle aflönas af kronan. Ett annat liknande förhållande är, att i landsorten skola för länsstyrelserna finnas af kronan hållet hus, där bostad för landshöfdingen och ämbetslokaler äro upplåtna. Sådant kronans hus finnes icke i Stockholm. Kronan betalar hyresersättning för en del af kansliet, men i öfrigt intet; det är Stockholms stad, som sörjer för erforderliga lokaler. Jag vill härmed hafva visat, att något gifvet system finnes icke. I vissa fall betalar Stockholms stad, i vissa fall staten, och jag kan icke finna annat, än att vi böra fortsätta att anslå nödiga medel i de fall, där enligt gifna traditioner det ansetts tillhöra staten. Af föregående talare har framhållits, att Riksdagen erkänt statens skyldighet att bekosta sådana anslag som nu ifrågavarande, och då det anslag, hvars förhöjning ifrågasattes, afser förbättring uti indrifvandet af utskylder, hvarom framställning göres från landsorten, så synes mig alla skäl tala för bifall till den gjorda framställningen, och hemställer jag om bifall till reservationen.

*Höjning af
anslaget till
aflöning åt
exekutions-
betjäningen
i Stockholm.*
(Forts.)

Sedan öfverläggningen förklarats härmed slutad, yttrade herr talmannen, att i afseende på förevarande punkt endast yrkats, att kammaren, med afslag å utskottets hemställan, skulle bifalla Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning.

Sedermera gjordes propositioner, först på bifall till hvad utskottet hemställt samt vidare på godkännande af nyssnämnda yrkande; och förklarades den senare propositionen vara med ja besvarad.

Punkterna 3—7.

Hvad utskottet hemställt bifölls.

*Höjning af
anslaget till
vaccinationens
befrämjande.*

Punkten 8.

Herr Billing: Såsom kammarens ledamöter se, har ena hälften af statsutskottets ledamöter afstyrkt den kungl. propositionen om anslag till revaccinering af värnpliktige. Jag skall till stöd för mitt yrkande om bifall till Kungl. Maj:ts framställning endast påminna om ett par fakta, som äro omnämnda i den kungl. propositionen.

För närvarande revaccineras rekryterna, men icke de värnpliktige, på den grund att de värnpliktiges öfningstid hittills varit så kort. Revaccinationen af rekryterna har visat, att 75 procent af de revaccinerade varit mottagliga för vaccin och således sannolikt varit utsatta för koppsmitta, i händelse en koppepidemi utbrutit. Vaccinationen har sålunda där visat sig mycket behöflig, och ingen anledning finnes att antaga, att annat förhållande skulle råda i afseende å de värnpliktige. Följaktligen är behovet af de värnpliktiges revaccinering mycket bestämdt, då desse nu skola vara sammandragna till öfning under så lång tid, som genom den nya härordningen bestämts. Vidare anföras i den kungl. propositionen exempel, hvilka visa revaccinationens värde och skadan af att försumma densamma. Under senaste franska tyska kriget under tiden till Paris belägring dogo inom franska armén 23,000 man i kopporna, under det att i den tyska i samma sjukdom icke afledo flera än 271. I tyska armén hade företagits revaccination, men så var icke förhållandet i den franska. Om något bevisar revaccinationens nödvändighet, är det väl ett sådant faktum.

Det enda skäl, man har att anföras mot det kungl. förslaget, är, såsom herrarna finna af betänkanDET, att man icke kan dela den till grund för förslaget liggande uppfattningen om önskvärdheten och behovet af de värnpliktiges revaccinering. Hvilket skäl man nu har att icke dela denna uppfattning, hvarken vet jag eller förstår jag. Om något inom den medicinska världen är vetenskapligt ådagalagdt, är det väl dock vaccinationens nytta och värde. — Jag yrkar bifall till den kungl. propositionen.

Efter det öfverläggningen ansetts härmed slutad, yttrade herr talmannen, att beträffande föreliggande punkt annat yrkande ej framstälts, än att kammaren, med afslag å utskottets hemställan, skulle bifalla Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning.

Härefter gjordes propositioner, först på bifall till hvad utskottet hemställt samt vidare på godkännande af nyssnämnda

yrkande; och förklarades den senare propositionen vara med öfvervägande ja besvarad.

Punkterna 9 och 10.

Hvad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 11.

Lades till handlingarna.

Punkterna 12—20.

Hvad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 21.

Herr Wijk: Såsom herrarne torde finna, har utskottet afslagit motionen. Utskottet säger i motiveringen, att det fordras en längre tids erfarenhet för att få en fullt tillförlitlig uppfattning i frågan. För min del tror jag, att man har tillräcklig erfarenhet i denna del, då nu existerande sanatorier äro öfverfyllda, och 100-tals patienter vänta på att få inträde i desamma. Oaktadt jag har denna åsikt, kan jag för min del dock icke komma till annat resultat än utskottet, då vården om de sinnessjuka först måste fullständigare tillgodoses än nu är fallet. Men det är en del af motiveringen, som synes mig betänkelig, så vida man skall kunna tänka sig i en nära framtid utvidgning af sanatorievården, och det är, att utskottet velat fastslå, att sådan utvidgning bör ske genom landstingens och kommunernas försorg. Utskottet säger nämligen på sid. 25, öfversta stycket: — »anser utskottet likväl att, då sjukvårdsanstalterna i allmänhet enligt hittills följda grundsatser böra bekostas af landsting och kommuner, och då för statsverket otvifvelaktigt förestå betydande utgifter» o. s. v. För min del tror jag, att för landsting och kommuner det är alldeles tillräckligt att omhänderhafva den allmänna sjukvården, och skall utvidgning af sanatorievården komma till stånd, så blifver det nog staten, som får taga hand om saken.

Mitt yrkande går således ut på att orden: »då sjukvårdsanstalterna i allmänhet enligt hittills följda grundsatser böra bekostas af landsting och kommuner och» måtte utgå, och att således det i motiveringen skulle heta: — »anser utskottet likväl, att, då för statsverket otvifvelaktigt förestå betydande utgifter» o. s. v.

Herr Billing: Det ligger väl obegripligt liten vikt därpå, att dessa ord uteslutas eller stå kvar. Jag får fästa herrarnes

*Ifrågasatt
anslag till ett
nytt lungsots-
sanatorium.*

*Ifrågasatt
anslag till ett
nytt lungsots-
sanatorium.
(Forts.)*

uppmärksamhet på, att hvad herr Wijk påyrkar skola uteslutas, innehåller ingenting annat än en rent historisk upplysning; det är en rent historisk erinran, som omöjligen kan bestridas. Här står blott, att sjukvårdsanstalterna i allmänhet hittills ansetts böra bekostas af landsting och kommuner, och omöjligt torde kunna förnekas, att denna grundsats hittills varit följd. Om ifrågavarande ord strykas eller icke strykas, står det fast i alla fall. Skulle de nu strykas, skulle väl detta, om det hade något att betyda, innebära, att Riksdagen nu vill upphäfva den grundsats, som hittills gällt, att nämligen landsting och kommuner i allmänhet skola bekosta sjukvårdsanstalter och att detta icke skall läggas på staten. — Som sagdt, hvad här står, är en erinran om hittills gällande praxis; strykes det ut, skulle det väl betyda, att andra grundsatser i detta stycke böra bli bestämmande, men mig synes herr Wijks framställning icke tillräckligt stark för att förmå Riksdagen att etablera en alldeles ny grundsats.

Herr Wijk: Jag kan icke finna annat, än att herr Billings yttrande innebär advokatyr. Mitt yrkande går ut på, det jag anser, att landsting och kommuner fortfarande skola uppehålla den allmänna sjukvården, men på samma gång absolut fastslå, att de icke böra taga sanatorievården om hand. Skola vi, mine herrar, vänta på en utvidgning af denna sjukvård genom landstingen, då få vi säkerligen vänta länge.

Herr Billing: Advokatyr var det väl ej. Här är icke sagdt, att landsting och kommuner skola upprätta nya sanatorier. Det är endast sagdt, att för närvarande staten icke bör upprätta nya sanatorier.

Herr Wijk: Mig synes det tydligen vara sagdt i motiveeringen, att som landsting och kommuner uppehålla den allmänna sjukvården, borde de också taga sanatorievården om hand, och det är just det jag velat förekomma genom strykande af nu ifrågavarande ord.

Efter härmed slutad öfverläggning yttrade herr talmannen, att i afseende på föreliggande punkt yrkats, dels att utskottets hemställan skulle bifallas, dels ock, af herr *Wijk*, att utskottets hemställan skulle bifallas, men att, beträffande motiveringen, orden »då sjukvårdsanstalterna i allmänhet enligt hittills följda grundsatser böra bekostas af landsting och kommuner och» skulle utgå.

Sedermera gjordes propositioner jämlikt dessa yrkanden, och förklarades propositionen på godkännande af herr Wijks yrkande vara med öfvervägande ja besvarad.

Punkten 22.

*Om stats-
understöd för
lupus-
patienters
behandling.*

Herr Grundberg: Af utskottets betänkande i föreliggande punkt, angående anvisande af anslag till understöd åt medellösa lupuspatienter för deras behandling med den s. k. ljusmetoden, finner man, att utskottet ställt sig särdeles välvilligt mot motionen. Utskottet har visserligen icke ansett sig kunna tillstyrka motionen, men utskottet har i stället föreslagit en skrifvelse till Kungl. Maj:t med anhållan, att Kungl. Maj:t ville låta utreda frågan och så fort som möjligt inkomma till Riksdagen med förslag i ämnet.

Då nu vi motionärer anse, att frågan vinner lika mycket på detta, som om motionen skulle antagas, anhålla vi att få tillstyrka bifall till utskottets hemställan.

Herr Nyström, Carl: Det var min mening att biträda denna motion, och endast en tillfällighet har vållat, att mitt namn icke kom att stå vid sidan af kamraternas. Jag vill därför begagna mig af tillfället att säga, att jag fullkomligt delar deras mening sådan den framträdte både i motiveringen och i klämman.

Då denna fråga för kort tid sedan förevar inom Stockholms stadsfullmäktige och det gällde anvisande af medel för anläggande af ett Finsensinstitut, syntes det mig, att *det* blef fulltygadt, hvad som i denna sak bör vara afgörande, nämligen sjukdomens ohygglighet och hjälpens effektivitet; och på den grund fattade stadsfullmäktige sitt beslut. När dessa saker blifvit fulltygade, bör man icke undandraga sig att gifva de nödvändiga medlen för att de olyckliga må komma i tillfälle att begagna sig af hjälpen. När således saken är god, men så dyr, att den icke ligger inom de fattiges räckhåll, inträder väl skyldighet för staten att hjälpa.

Jag minns ett fall från Västergötland — ett bedröfligt fall liksom alla fall, då denna sjukdom är i fråga — då en flicka ovillkorligen skulle haft den största nytta af att få komma till ett sådant institut, men det kunde ej åstadkommas nödiga penningar oakadt understöd från två kassor. Under sådana förhållanden är det naturligt, att man vill göra allt hvad i ens förmåga står för att befordra detta ändamål. Men när man betraktar frågans nuvarande läge och statsutskottets goda löfte, kommer man till den slutsatsen, att man bäst gagnar det goda ändamålet genom att instämma med statsutskottet och att frågan på sådant sätt kommer i det mest lofvande läge.

På den grund anhåller jag att få yrka bifall till statsutskottets förslag.

Efter det öfverläggningen ansetts härmed slutad, biföll kamraren hvad utskottet i förevarande punkt hemställt.

Punkterna 23—27.

Hvad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 28.

*Ifrågasatt
inspektion
för kalcium-
karbid och
acetylen.*

Herr Bohnstedt: I den kungl. propositionen är framställd en begäran om anvisande af ett belopp af 5,000 kr. till en inspektör för kalciumkarbid och acetylen. Utskottet har föreslagit ett belopp af 3,000 kr. för inspektören utan att nämna något om inspektören, då inom utskottet allmänna åsikten var, att nya inspektörer böra med mycken försiktighet antagas. 12 reservanter från utskottet hafva yrkat afslag på hela förslaget.

Innan man då öfvergår till själfva ämnet, vore det kanske skäl att yttra några ord om själfva karbiden, då jag är förvissad, att flera af herrarna icke hafva reda på karbiden och dess egenskaper.

Kalciumkarbid är en produkt, som uppstår genom elektrisk smältning af kalk och kol, och när den efter smältningen afsvalnat, är den ett fabrikat, som ingalunda är explosivt eller farligt. Sedan karbiden i en kross tuggats sönder i större eller mindre bitar, inpackas den därefter i kärl af järnplåt eller bleckplåt för att magasineras. Att själfva karbiden icke är farlig, såsom man har antydtt i den kungl. propositionen, bevisas bäst däraf, att om man kastar ett stycke af densamma i elden, förändrar den icke sin form, och om den krossas med en hammare till smulor, exploderar den icke. Inga särskilda försiktighetsmått behöfva iakttagas vid behandlingen af den inpackade varan. Det är endast, när karbiden kommer i beröring med vatten, som den är farlig, ty då smälter den och bildar s. k. acetylgas. Kommer sådan gas i beröring med eld, så brinner den.

Härmed har jag nu velat påvisa, att inspektion och inspektörer för kalciumkarbid synas mig fullkomligt öfverflödiga. Kungl. Maj:t har visserligen i propositionen här uttalat, att afsikten med inspektion af kalciumkarbid skulle egentligen vara att besiktiga emballaget och karbidförråden.

Hvad då emballaget beträffar, har redan kungl. järnvägsstyrelsen i sina ordningsregler utfärdat de bestämmelser, som behöfvas för att kungl. järnvägsstyrelsen skall medgifva transport af karbid på statens järnvägar.

Likaledes har Sveriges ångfartygs assurances-förening utgivit föreskrifter om huru emballaget skall vara, för att karbid skall få fraktas med ångbåtar. Dessa bestämmelser torde vara till fyllest, och några vidare förordningar med afseende på emballaget tyckas mig vara fullkomligt öfverflödiga, då all karbid måste fraktas antingen med järnväg eller ångbåt.

Hvad sedermera inspektionen af själfva karbidförråden be-

träffar, säger herr statsrådet på sid. 176 i den kungl. propositionen, att han antager, att antalet af de karbidförråd, som behöfde inspekteras, skulle vara cirka 550 stycken. Hela karbidtillverkningen i Sverige för år 1902 var cirka 4,000 tons, som tillverkades vid två fabriker. Den ena fabriken tillverkade öfver 3,000 tons och den andra fabriken cirka 700 tons. Fabrikationen är således icke synnerligen stor, och det till följd däraf, att den internationella karbidringen bestämmer, hvilken kvantitet, som årligen får i Sverige tillverkas. Denna ring omfattar Sverige, Tyskland, Frankrike, Schweiz och Nordamerika. Af de 4,000 tons, som 1902 tillverkades i Sverige, har exporterats cirka 3,000 tons; och således är det endast cirka 1,000 tons karbid, som blifvit försålda i Sverige. Af dessa 1,000 tons hafva statens järnvägars behof varit ungefär 150 tons och några större afnämare — städer — tagit 60 à 70 tons. Om statens järnvägar och de större afnämarna sålunda beräknas tagit tillsammans 300 tons, skulle det återstå cirka 700 tons. Det skulle således i medeltal icke på hvarje af de i kungl. propositionen uppgifna öfver 500 karbidförråden komma 1½ ton under hela året, och för så ringa karbidkvantitet förefaller det, som om all inspektion skulle vara fullkomligt öfverflödig, i synnerhet som de, hvilka handla med karbid, aldrig hafva stora förråd, då karbiden icke vinner på att lagras för länge. Enär faran med karbiden är, att den kommer i beröring med vatten och den äfven af fukt tager skada, äro naturligen återförsäljare angelägna om att tillse, att karbiden lagras på torrt och fuktfritt ställe.

Inspektionens obehöflighet bör af det anförda ytterligare framgå.

Då återstå själfva acetylengasverken. Här kan frågan ställa sig något olika, ty det beror på huru acetylen tillverkas, om det är farligt eller icke. Hvad acetylengasverken beträffar, finnes det sådana af ofantligt olika storlek från de små lyktorna på våra velocipeder — små gasverk, som äro laddade med 80 à 100 gram — ända till sådana, som äro laddade med 5, 10 till och med 100 kg. Ja, det finnes till och med sådana, som laddas med 150 kg., d. v. s. i en laddning. I Engelholm t. ex. är laddningen 100 kg. för hvarje gång, och det åtgår där cirka 300 kg. om dygnet. Hvar skall inspektionen då börja, när vi hafva så många typer af gasverk? De små äro de flesta, och de äro sämst gjorda, ty de sakna säkerhetsventiler, som man finner på de större gasverken. Och vid de stora acetylengasverken, som finnas i städerna, borde det väl icke behöfvas inspektion, ty har en stad skaffat sig belysning med acetylen, har den nog också en fullt kompetent person att sköta gasverket. Där torde inspektionen kunna helt och hållet bortfalla. Det skulle då vara dessa medelstora gasverk, som skulle inspekteras.

Jag tror, att det viktigaste är, att vi få en godkänd typ för

*Ifrågasatt
inspektion
för kalcium-
karbid och
acetylen.
(Forts.)*

*Ifrågasatt
inspektion
för kalcium-
karbid och
acetylen.
(Forts.)*

acetylen gasverk, så att icke hvem som helst har rätt att experimentera, utan att den typ, som finge användas, skulle godkännas, och det har äfven Kungl. Maj:t antydts i den kungl. propositionen. Det har också både teknologföreningen och kommerskollegium uttalat, och de hafva båda sagt, att lämpligaste anstalten för att godkänna typen skulle vara tekniska högskolans materialprofveringsanstalt, och det tyckes äfven vara lämpligt. Då skulle ju sedan själfva inspektionen, om sådan behöfdes, kunna anföras åt någon af våra vanliga yrkesinspektörer, ty är typen godkänd, är det endast att tillse installationen, — hvilket lätt kan utföras af yrkesinspektörerna, som resa omkring öfverallt eller, såsom det antydts i den kungl. propositionen på första sidan, af inspektören för eldfarliga oljor.

Jag tror således, herr grefve och talman, att det icke är något skäl att bevilja det begärda anslaget, utan ber jag att få yrka afslag å såväl Kungl. Maj:ts proposition som utskottets förslag.

Herr statsrådet Westring: Gent emot det yrkande på afslag å Kungl. Maj:ts föreliggande proposition, som nu framkommit, anhåller jag få yttra några ord till försvar för densamma.

Den ifrågavarande fabrikationen är jämförelsevis ganska ny och den har först under de senare åren vunnit en större omfattning. Den fråga, som här föreligger, eller frågan om vidtagande af åtgärder till skydd mot den fara för person och egendom, som tillverkningen af ifrågavarande produkter faktiskt visat sig medföra, har därför först å sista tiden kunnat uppkomma. Den föregående talaren har i detalj utvecklats, hvaruti den omnämnda faran består. När karbiden kommer i beröring med vatten, så att acetylen gas utvecklas och denna gas sedan utsättes för luftens inverkan, är den ytterst explosiv, om något ljus kommer i närheten däraf. Att här icke föreligger endast en tom farhåga bestyrkes allt för väl af erfarenheten. Enligt en uppgift, jag erhållit från en tillverkare af acetylen gasverk, hafva under de senare åren i Sverige uppstått explosioner af större omfattning, till antal under hvardera af åren 1900 och 1901 5 stycken och under 1902 8 stycken, och vid de under sistnämnda år inträffade explosionerna dödades två personer, hvarförutom flera skadades. Samma erfarenhet har man från utlandet. Man har ock därför numera nästan öfver allt utfärdat lagbestämmelser till skydd för den fara, som ligger i denna tillverkning; den senaste författningen är, om jag minnes rätt, den som vid slutet af sistlidna år utfärdades i Ungern, omedelbart föranledd af en explosion, därvid två människors lif spilldes. Att verklig fara här föreligger, torde väl sålunda få anses obestriddligt.

Nu kunna ju åsikterna vara delade om huru långt man bör sträcka åtgärderna till farans förekommande.

Hvad först karbiden beträffar vore meningen, att bestämmelser skulle meddelas angående de försiktighetsmått, som borde iakttagas vid dess förvaring och transport, så att ej fara uppstår, att den kommer i beröring med vatten.

Såsom den föregående talaren betonade, är det dock otvifvelaktigt, att från karbiden omedelbart uppstår mindre fara än vid den produktion af acetylengas, som försiggår därigenom att karbiden bringas i beröring med vatten. Denna produktion verkställes i de numera öfver hela landet spridda större och mindre acetylengasverken. Just den af den föregående talaren påvisade omständigheten, att dessa gasverk kunna apteras, allt efter behovet för ett samhälle, en fabrik eller till och med vid de minsta hushåll, medför, att de äro så synnerligen farliga. De få nämligen i följd häraf lätt en så vidsträckt spridning, att det är naturligt, att man icke kan förutsätta, att alla, som utöfva skötseln af i synnerhet de mindre verken, innehafva därför nödiga kunskaper. Vidare är att bemärka, att dessa gasverk äro af en så ytterligt enkel beskaffenhet, att hvilken handtverkare som helst tror sig om att kunna tillverka dylika. Men det har just visat sig, att genom ett obetydligt konstruktionsfel vid tillverkningen fara uppkommit. Det händer nämligen så lätt till följd af ett dylikt fel, att vid gastillverkningen litet gas strömmar ut i luften, någon kommer i närheten med ett ljus, och en explosion inträffar. Därför har man afsett att beträffande denna produktion meddela bestämmelser bland annat därom, att acetylen icke skulle få tillverkas annat än i verk, som hade en betryggande konstruktion och som vore uppställda i lämplig lägenhet, samt att acetylenverks skötsel skulle anförtros endast åt ordentlig och skötsam person.

Att nu meddela säkerhetsföreskrifter utan att samtidigt sörja för en kontroll öfver dessas efterlefnad, tror jag tjänar till föga. En kontroll är nödvändig, om öfver hufvud taget några säkerhetsbestämmelser skola meddelas, och då behöfs det äfven anslag till den person, som skall utöfva kontrollen. Kungl. Maj:t har ansett lämpligt, att en person uteslutande vore sysselsatt med denna kontroll. Utskottet har däremot ansett, att en så stor apparat ej vore erforderlig, utan att denna inspektion skulle kunna sammanslås med någon annan inspektion, och därför hemställt om beviljande af allenast ett mindre anslag. Huru det skulle slå ut, om endast det mindre anslaget beviljades, därom tilltror jag mig icke att för närvarande yttra mig, men man finge väl försöka. Emellertid tror jag förvisso, att en inspektion är af behovet synnerligen påkallad.

Herr Pettersson, Fredrik: Jag har inom utskottet ställt

*Ifrågasatt
inspektion
för kalcium-
karbid och
acetylen.*

(Forts.)

*Ifrågasatt
inspektion
för kalcium-
karbid och
acetylen.
(Forts.)*

mig på den sidan, som yrkat afslag å den kungliga propositionen, och jag ber därför att nu få instämman med herr Bohnstedt i hans yrkande. Jag ber dock att så till vida få gifva full rätt åt den andra uppfattningen, den om inspektionens behöflighet, som jag finner det vara en bjudande plikt för staten att, när så påkallas, utfärda reglementariska bestämmelser och föreskrifva erforderlig kontroll, då fara förefinnes för samhällsmedlemmars lif och egen- dom. Men då, såsom i våra dagar är förhållandet, industrien tager jättesteg och det tekniska verksamhetsfältet för hvarje dag allt mer och mer vidgas, torde från det allmännas sida den största varsamhet vara af nöden, att ej staten mera än tillbörligt är griper in, helst när det såsom här kan gälla helt privata företag. Emellertid synes lagstiftningen nu tendera att gå i den riktningen, att det skall införas inspektion å nästan alla verksamhetsområden. Inspektörer skola vi hafva öfverallt. Så t. ex. i år i fråga om försäkringsbolag, så i fråga om elektriska ledningar. Gå vi öfver på skogshushållningens område, så — är det blott någon, som hugger några träd i sin egen skog — strax skall det vara en inspektion! Jag fruktar, att snart hela vårt svenska folk blir satt under inspektion för allt sitt görande och låtande.

Det torde då med hänsyn till de sträfvanden efter kontroll och inspektion, som nu göra sig gällande, vara skäl att gå till väga med en viss varsamhet, helst i afseende å en fråga som denna, hvilken befinner sig i ett mycket outredt skick. Yttranden från en del sakkunniga stå här rakt emot hvarandra. Några förorda en ganska obetydlig kontroll, en sakkunnig anser all sådan onödig, under det en annan myndighet förordar en så storartad apparat som ett kungligt ämbetsverk såsom »en central, teknisk administrativ statsmyndighet» direkt sorterande under Kungl. Maj:t, såsom det lyder i den kungl. propositionen. Det är ditåt man sträfvar, men det är för detta jag hyser fruktan. Inom utskottet har ingen enda röst höjts för Kungl. Maj:ts förslag, och herr civilministern har nyss förklarat sig kunna vara med på utskottets lindrigare hemställan. De mest olika meningar hafva som sagdt gjort sig gällande, under det att beträffande själfva frågan all utredning saknas, huru de ifrågasatta bestämmelserna komme att verka.

Jag anhåller därför att få instämman i den af herr Lundeberg m. fl. vid denna punkt afgifna reservation, till hvilken jag alltså tager mig friheten yrka bifall.

Herr Billing: Herrarna hafva säkert hört talas om en bok, som bär titeln: »Fråga mig om allt». En motsvarande etikett har Riksdagen klistrat på ordförandena i statsutskottets afdelningar, och det äfven då det gäller frågor, där de icke hafva den ringaste sakkännedom, men ändå måste föra utskottets talan i kammaren. Herrarna veta, att jag icke äger den ringaste sak-

kunskap i afseende å kalciumkarbid och acetylen, och jag kan således icke i detta fall på något sätt mäta mig med min vän, herr Bohnstedt, men jag ber dock att få anfäva skälen, hvarför först utskottsafdelningen och sedan utskottets majoritet på det sätt, som här föreligger, förordat Kungl. Maj:ts förslag under denna punkt.

Man ansåg önskvärdt, att acetylenen komme till en större användning i vårt land, och man konstaterade, att en ansats härtill begynt visa sig. Det vore då skäl att befordra utvecklingen i denna riktning. Vidare konstaterades såsom ett faktum, hvarom äfven herr statsrådet nyss erinrade, att åtskilliga acetylen-gasverk tillverkas utaf mycket litet sakkunniga personer och därför äfven äro ganska farliga vid användandet, samt att åtskilliga explosioner redan skett, som medfört lifsfara, ja, till och med kostat människor lifvet. Om man då sammanställer dessa båda fakta, önskvärdheten af acetylenens större användning samt faran vid dess anordnande och begagnande, så blir konklusionen gifvetvis den, att en kontroll öfver acetylenen — möjligen icke beträffande kalciumkarbiden — är önskvärd och af behovet påkallad. Är nu denna kontroll önskvärd och behöflig, och det väl måste anses alldeles omöjligt att åt densamma gifva effektivitet med mindre det anordnas någon inspektion rörande bestämmelsernas efterlefnad, blir alltså den slutliga konklusionen, att jämväl inspektion är önskvärd och behöflig. Utskottet kunde icke frigöra sig från denna uppfattning, men å andra sidan var man inom utskottet öfvertygad om, att det icke kunde vara någon förmån att få en hop inspektörer, som resa ikring i landet i alla väderstreck, så att de snart sagdt nästan stöta ihop med hvarandra, utan man höll före, att de inspektörer, hvilka redan finnas, äfven kunde få i uppdrag att inspektera dessa industriella anordningar. Af detta skäl ansåg sig utskottet icke kunna tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag oförändradt, utan, för att en inspektion ändock skulle komma till stånd, hemställde utskottet om en något mindre summa för inspektion, men icke för anställande af särskild inspektör.

På grund af hvad jag nu anfört, anser jag mig böra yrka bifall till utskottets hemställan.

Herr vice talmannen: Endast några ord!

Förutom de sakliga skäl, som anförts mot bifall till Kongl. Maj:ts föreliggande förslag, har det äfven för åtskilliga af reservanterna funnits ett annat mycket vägande skäl för afslag å den kungl. propositionen, nämligen den alltmera framträdande benägenheten att på alla områden mer och mer kringskära och begränsa den enskildes görande och låtande ända därhän, att han snart nog blir underkastad tvånget att i allt följa den inspektion, den kontroll och de anvisningar, staten kan finna lämpligt före-

*Ifrågasatt
inspektion
för kalcium-
karbid och
acetylen.
(Forts.)*

*Ifrågasatt
inspektion
för kalcium-
karbid och
acetylen.
(Forts.)*

skrifva, åtgärder, hvilka till sist blifva för honom rent af outhärdliga såsom beröfvande honom rättigheten att tänka och handla fritt.

Detta är dock ett fattigdomsbevis och en omogenhetsförklaring — det är, som vore vi ett folk af barn, som icke kunna tänka för oss själva, utan måste underkasta oss statens förmynderskap i fråga om reglerandet och ordnandet af vår verksamhet.

Det är ju ändock så under nuvarande utomordentligt stora konkurrens på industriens alla områden, att den enskilde tillverkarens energi och omdöme framför allt måste vara riktade därpå, att hans arbetsprodukter med minsta möjliga risk kunna tillgodogöras af konsumenterna. Däruti ligger den bästa kontrollen och den bästa inspektionen.

Jag vill icke härmed hafva sagdt, att icke under vissa omständigheter inspektion kan vara af nöden. Så t. ex. i afseende å elektriska starkströmsledning. Dessa äro af sådan art, att det kan vara förenadt med en verklig risk, om icke de framföras på rätt sätt vid anläggningen och om de ej underkastas den mest ingående kontroll vid användandet. Här är således en inspektion alldeles nödvändig för det allmännas bästa, men för det fall, som nu föreligger, finnes enligt mitt förmenande icke ett sådant skäl till inspektion. Därtill är frågan af en alltför underordnad art.

Om nu Riksdagen skulle bevilja detta anslag, ligger det för mig mycket nära till hands, att nästa steg bör vara att införa inspektion äfven i fråga om t. ex. användande af fotogén, ty mångfaldiga exempel bestyrka, att jämväl vid användande af fotogén stora faror kunna uppstå för den enskilde. Ja, det finnes så många andra områden, där konsekvensen då bjuder, att inspektion införes. Hvarför inte inspektera t. ex. takgesimser, hvilka mången gång vållat olycksfall, hvarför icke inspektera bergsprängningar vid våra dockor, grufvor och järnvägsbyggnader eller för öfrigt öfverallt, där vådor kunna framkallas! Men det är någonting omöjligt att medelst dessa inspektioner på alla håll förekomma olycksfall. Hvad man däremot genom sådana åtgärder kan framkalla är, att den enskilda företagsamheten slappas på ett sådant sätt, att det blifver till skada för det allmänna. Och ur denna synpunkt har jag för min del icke kunnat vara med om att inträda på den föreslagna vägen, hvarför jag också nu anhåller att få yrka bifall till den vid denna punkt afgifna reservation.

Sedan öfverläggningen förklarats härmed slutad, gjorde herr talmannen i enlighet med därunder förekomna yrkanden propositioner, först på bifall till hvad utskottet i nu föredragna punkt hemställt samt vidare därpå att kammaren, med afslag å utskottets hemställan, skulle antaga det förslag, som innefattades i den vid förevarande punkt afgifna reservation; och förklarades den senare propositionen vara med öfvervägande ja besvarad.

Punkten 29.

*Anslag till
inspektion
för vissa
elektriska
anläggningar.*

Herr Billing: Skillnaden mellan utskottets och reservanternas yrkanden i denna punkt är den, att utskottet vill bevilja anslag för 1903 till fyra inspektörer men för 1904 endast till två, under det att reservanterna i öfverensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag vilja bevilja anslag till fyra inspektörer för såväl 1903 som 1904. Motiveringen är på båda sidor densamma. Utskottet lägger dock till en liten mellanmening, om hvilken jag blott vill säga, att jag icke förstår den, och därför talar jag ej heller om den.

Under den förberedande behandling detta ärende fått, har hela tiden af alla myndigheter yrkats, till att begynna med, tre inspektörer, men sedan reglementet för inspektörerna uppgjorts, har kommerskollegium ansett, att fyra inspektörer vore behöfliga och sedermera har Kungl. Maj:t också föreslagit fyra inspektörer. Gent emot alla myndigheters framställningar har nu utskottet satt sin auktoritet och förklarat, att det är nog med två. För min del anser jag mig icke kunna lita lika mycket på utskottet som på de myndigheter, som förberedt ärendet; jag har ansett, att hos myndigheterna funnes den största sakkunskapen. Därtill kommer, att Kungl. Maj:t, föranledd af senaste Riksdagens skrivelse, redan tillsatt fyra inspektörer för detta år. För detta år kunna de således icke minskas till antalet; men det har synts reservanterna oegentligt att, sedan Kungl. Maj:t nu för 1903 antagit fyra inspektörer, detta antal skulle 1904, i enlighet med utskottets mening, inskränkas till två, för att sedan möjligen efter en fullständig utredning, som utskottet förordat, 1905 ökas till tre eller fyra.

På dessa skäl anhåller jag att få yrka afslag å utskottets hemställan och bifall till reservationen.

Herr Wijk: Då jag varit en af dem, som bidragit till utskottets förslag, vill jag anföra skälen härtill.

Då man läser den kungl. propositionen, kan det näppeligen undgå någon, att det rådt en viss tvekan om, huru denna inspektion skulle verkställas; en del har ansett, att distriktsingenjörerna vid telegrafverket skulle kunna åstadkomma densamma; de flestas åsikt har dock varit, att den bäst skulle kunna ske såsom nu föreslagits. Teknologföreningen, som ju består af yrkesmän, har sagt, att det vore tillräckligt med två eller tre inspektörer. I allmänhet är det ju så, att man icke gärna vill fastslå för många ämbetsmän, utan i detta hänseende iakttaga försiktighet, men det synes mig vara ett ganska raskt tag af Riksdagen, att nu bestämma ett antal af fyra inspektörer på en gång, då det talas om tre såsom maximum. Detta är skälet, hvarför jag biträdt utskottets förslag. Jag har hört, att det

*Anslag till
inspektion
för vissa
elektriska
anläggningar.*
(Forts.)

skulle blifva väl nätt tilltaget med två inspektörer och att man åtminstone behöfde tre. Jag vet icke, huru härmed förhåller sig, men jag skulle vilja inlägga en gensaga mot den föregående talarens yttrande, att, därför att Kungl. Maj:t nu antagit fyra inspektörer, Riksdagen därför ovillkorligen skulle godkänna och fastslå detta antal. Jag tror, att det vore en farlig princip, ty därigenom skulle Riksdagen afsäga sig bestämmanderätt i dylika fall. Det är ganska ovanligt att anslå medel till ett så stort antal tjänstemän, innan Riksdagen kunnat få kännedom om, huruvida de, som redan engagerats, verkligen hafva full sysselsättning. Det förefaller mig också, att det icke skulle vara någon riksolycka, om man skulle stanna vid två, som utskottet föreslagit, och då jag bidragit till detta utskottets förslag, måste jag yrka bifall till detsamma.

Herr Åkerman: Här gäller nu att afgöra, huruvida det för nästa år skall blifva fyra eller endast två inspektörer för dessa viktiga elektriska kraftledningar, och jag vill därför söka visa kammaren, huru omöjligt det i sjalfva verket är att reda sig med blott två inspektörer.

Kontrollen öfver dessa ledningar är lagd under kommerskollegium, och som det inom sagda ämbetsverk icke finnes någon elektrotekniskt bildad person, måste kommerskollegium hafva hjälp af någon bland de inspektörer, som snart komma att tillsättas, för att på grund af dennes yttranden kunna bedöma förekommande elektrotekniska frågor, till följd hvaraf åter en af dessa inspektörer i regel måste finnas att när som helst tillgå här i Stockholm. Jag menar icke härmed, att ej denne person kan skickas ut, när olycksfall så fordra, eller när det af någon annan anledning är nödvändigt att genast utsända en inspektör för att bringa ordning i förhållandena, liksom han också ibland kan komma att användas till vanlig inspektion, men i regel måste han dock vistas här i Stockholm. Huru många återstå då för inspektion af alla elektriska kraft- och ljusledningar i landsorten, om det endast blir två inspektörer? Jo i regel endast en! Och huru kunna herrarne tänka sig, att *en* inspektör skall räcka till för att ej blott inspektera alla de elektriska kraft- och ljusledningar, som redan finnas, utan äfven vara med och tillse, att det går rätt till vid alla nya anläggningar, som komma att utföras. Kommerskollegium har ännu icke fått några officiella uppgifter rörande antalet af Sveriges redan koncessionerade elektriska kraft- och ljusledningar, men vi vänta sådana från telegrafstyrelsen, som hittills haft inspektionen om hand. Efter hvad som uppgifvits, skall det emellertid finnas omkring 130 sådana ledningar, och af dem hafva åtskilliga flere miles längd. Inspektören får lof att gå utefter hela ledningen, och hvarje inspektion måste således i medeltal medtaga flere dagar. Det är då klart,

att äfven om denne inspektör dag ut och dag in icke gjorde något annat än inspekterade, skulle han ändock knappt hinna att gå öfver de ledningar, som redan finnas, och ännu mindre kunna ägna någon uppmärksamhet åt dem, som äro under anläggning.

Dessa inspektörer måste så väl teoretiskt som praktiskt vara ytterst väl hemmastadda i och förtrogna med de till elektrotekniken hörande frågor, och man kan ingalunda besätta dessa platser med folk, som endast hafva vanligt godt omdöme i förening med måttliga kunskaper i elektroteknik. De måste vidare följa med utvecklingen af denna elektroteknik, hvilken, såsom herrarne nog veta, för hvarje år gör stora framsteg, som de måste hafva tid att studera. Det synes mig då icke vara svårt att kunna inse omöjligheten af att endast två inspektörer skulle kunna räcka till. Det hade varit en annan sak, om utskottets majoritet ställt sig på ståndpunkten af 3 inspektörer mot 4, som Kungl. Maj:t föreslagit. Med ett sådant antal inspektörer hade det varit tänkbart, att man tills vidare kunnat reda sig, om ock mängden anläggning därigenom blefve tvungen att vida längre än önskligt varit få lof att vänta på begärd inspektion. Orsaken hvarför kommerskollegium, som först föreslagit tre inspektörer, ändrade sitt förslag till fyra, är, såsom af redogörelsen i Kungl. Maj:ts proposition framgår, den förändring, som gjorts af Kungl. Maj:t, då han under ifrågavarande inspektion lade icke endast de yttre ledningarna utan äfven anordningarna inom hus samt dessutom medgaf, att inspektion skulle kunna påkallas äfven för sådana kraftledningar, för hvilka icke fordrades Kungl. Maj:ts koncession utan endast Kungl. Maj:ts befallningshafvandes medgifvande. Det var dessa tillägg, som gjorde, att vi i kommerskollegium, för att känna oss trygga att allt skulle gå ordentligt, ansågo oss böra hemställa om att få fyra inspektörer. Hade frågan nu gällt tre, skulle jag ej hafva varit så positiv vid framhållande af omöjligheten att reda sig med ett mindre antal än Kungl. Maj:t föreslagit; men med två går det platt icke, det vågar jag påstå, och jag yrkar således bifall till reservanternas förslag.

Herr Fränckel: Om man följer den utveckling denna fråga fått, innan man bestämde sig för att inspektionen af elektriska ledningar icke skulle läggas under telegrafverket utan behandlas såsom fristående och ske opartiskt på grund af reglementet, måste man ovillkorligen inse, att den kungl. propositionen i detta fall innehåller det minsta antal inspektörer, som man behöfver. Jag blir så mycket mera styrkt i denna uppfattning som — med undantag af den upplysning herr Wijk lämnade om de skäl, som möjligtvis gjorde sig gällande hos utskottets majoritet, då en nedsättning tillstyrktes i anslaget från 40,000 kronor till 30,000 kronor — i motiveringen ingenting förekommer annat än att »man

Anslag till inspektion för vissa elektriska anläggningar.
(Forts.)

Anslag till
inspektion
för vissa
elektriska
anläggningar.
(Forts.)

tycker» att anslaget skulle kunna sättas ned och att man i framtiden skulle kunna nöja sig med två inspektörer i stället för fyra. Detta är dock ett tämligen lättvindigt sätt att i en så viktig fråga som denna göra en ändring, så mycket mer som man här ställer sig på den ståndpunkten, att man säger att 1903 behöfvas fyra inspektörer, men 1904 vill ställa i utsikt, att man skulle kunna nöja sig med två, d. v. s. med andra ord, att de elektriska ledningarnas antal icke skulle ökas utöfver det antal, som finnes vid 1904 års början. Men här har redan framhållits från sakkunnigt håll, att elektriciteten tager så stora steg framåt, att man icke ett ögonblick kan vara oviss därom, att den inspektion, som behöfves 1903, behöfs ännu mer 1904 och troligtvis äfven 1905. Att då vilja i fråga om anslaget gå den bakvända vägen förefaller mig alldeles afvita. Jag kan således icke annat än instämma med reservanterna i fråga om önskvärdheten af bifall till den kungl. propositionen, sådan den föreligger. I afseende å motiveringen åter måste jag skilja mig från såväl utskottet som reservanterna. Reservanterna hafva välvilligt i sin motivering framhållit, att Kungl. Maj:ts förslag »synes innebära goda garantier för åstadkommande af en inom den ifrågavarande grenen af elektricitetstekniken fullt sakkunnig inspektion och jämväl *torde motsvara de önskingar, som i ämnet gjort sig gällande bland industriens målsmän*». Reservanterna hafva således hoppats, att genom ett bifall till den kungl. propositionen man i detta fall skulle efterkomma de önskingar, som från industriens målsmän vid flera tillfällen uttalats. Om man nu således måste anse, att detta är såväl Kungl. Maj:ts som reservanternas önskan, kan man näppeligen förstå, hvarför man i motiveringen på sid. 35 redan nu vill yttra sig om, huruvida en teknisk myndighet för dessa ärendens behandling skulle vara behöfelig. Jag kan förstå, att man genom att vidhålla önskvärdheten af att denna inspektion bör finnas i orterna och icke i Stockholm vill hafva utredt, huruvida detta är möjligt. Men jag kan icke förstå, hvarför man såsom skäl för en sådan anordning skall framhålla, att man därigenom undviker eller för en lång framtid undanskjuter den tekniska myndighet, kommerskollegium ställt i utsikt. Det har framhållits, huruledes en sådan teknisk myndighet mer och mer tränger sig i förgrunden, och kommerskollegium har äfven sagt, att det icke varit kollegiets mening att för denna inspektion inrätta en teknisk myndighet, under det att yrkesinspektionen skulle behandlas särskildt, utan båda dessa inspektioner skulle sammanföras under en institution. Det har därför förefallit mig mindre lämpligt att i denna frågas nuvarande skick redan uttala sig om, huruvida en sådan teknisk myndighet skulle vara af behof påkallad eller icke. Jag vill icke påstå, att denna fråga är utredd; men jag vill fästa uppmärksamheten på, att då reservanterna förklarar, att de önska

gå industriens målsmän till mötes, såvidt ske kan, så hafva vid flera föregående tillfällen — senast vid det stora tekniska mötet i Gäfle — industriens målsmän på det bestämdaste uttryckt den önskan, att snarast möjligt en teknisk myndighet bör komma till stånd.

På grund häraf vill jag taga mig friheten att, på samma gång jag yrkar bifall till reservationen, anhålla, att följande punkt, som förekommer i motiveringen till detta förslag: »Utskottet har icke kunnat frigöra sig från den uppfattningen, att inspektörernas sammanförande i hufvudstaden skulle utgöra första steget till genomförande af det utaf kommerskollegium uttalade önskemålet om inrättande i hufvudstaden af en central, teknisk-administrativ myndighet, hvars tillkomst utskottet emellertid för sin del anser böra så vidt möjligt och åtminstone under en lång framtid undvikas», måtte ur motiveringen utgå.

Öfverläggningen förklarades härmed slutad, hvarefter herr talmannen yttrade, att i afseende på föreliggande punkt yrkats: 1:o) att hvad utskottet hemställt skulle bifallas; 2:o) att kammaren skulle antaga det förslag, som innefattades i den af herr Lundeberg m. fl. vid punkten afgifna reservation; och 3:o) af herr Fränckel, att nämnda reservation skulle bifallas med utslutande ur motiveringen af den å sid. 35 i det tryckta utlåtandet förekommande punkt, som började med orden: »Utskottet har icke kunnat frigöra sig», och slutade med »under en lång framtid undvikas».

Sedermera gjordes propositioner i enlighet med dessa yrkanden, och förklarades propositionen på godkännande af det under 2:o) upptagna yrkandet vara med öfvervägande ja besvarad.

Punkten 30.

Lades till handlingarna.

Vid förnyad föredragning af lagutskottets den 18 och 20 innevarande februari bordlagda utlåtanden:

n:o 18, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse af 1, 11, 23 och 50 §§ i lagen den 28 juni 1895 om registrerade föreningar för ekonomisk verksamhet, och

n:o 19, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående uppbördsprovisionen för indrifning af resterande kommunalutskylder,

Anslag till inspektion för vissa elektriska anläggningar.
(Forts.)

äfvensom af nämnda utskotts den 17 och 18 i samma månad bordlagda utlåtande n:o 17, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Konungen angående ändring af 17 kap. 11 § handelsbalken,

biföll kammaren hvad utskottet i dessa utlåtanden hemställt.

Vid föredragning af Kungl. Maj:ts under sammanträdet aflämnade nådiga propositioner till Riksdagen:

1:o) med förslag till ecklesiastik boställsordning;

2:o) med förslag till förordning om ecklesiastika byggnads-lånekassor;

3:o) angående inrättande af ett nytt stift m. m.; och

4:o) med förslag till lag om ändrad lydelse af §§ 2 och 5 i förordningen den 16 november 1863 angående allmänt kyrkomöte och till lag om ändrad lydelse af § 3 i lagen den 26 oktober 1883 angående tillsättning af prästerliga tjänster,

blefvo dessa propositioner, på därom framställda yrkanden, bordlagda.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts denna dag aflämnade nådiga proposition till Riksdagen, angående pension för teckningsläraren J. Nehrman.

Ledighet från riksdagsgörömlen beviljades herr *Andersson*, *Axel Gustaf*, från den 22 till den 28 innevarande februari och herr *Weinberg* under 14 dagar räknadt från och med den 23 i denna månad.

Justerades fem protokollsutdrag för denna dag.

På framställning af herr talmannen beslöts, att de under dagen första gången bordlagda ärendena skulle sättas främst bland betänkandena på föredragningslistan till nästa sammanträde.

Kammaren åtskildes kl. 12,50 e. m.

In fidem

A. v. Krusenstjerna.